

๖. พยานหลักฐานใหม่

หนังสือวน. ๑๒มี.ค.๕๘ , ๑๐ก.พ.๕๙ ผู้ออกคำสั่งลงโทษไล่ออกเป็นผู้พิจารณา คำร้องขอให้พิจารณาใหม่ หากเห็นว่ามิเหตุจะต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งก็ให้ส่งเรื่องให้ ก.ตร. (อ.ก.ตร.อุทธรณ์) เพื่อดำเนินการพิจารณาใหม่ตามม.๕๕พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

บทความ เรื่องพยานหลักฐานใหม่

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๒๓๗๐

ที่ ๐๐๐๖.๒/๑๖๖๕

วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง พ.ต.ท.:

ขอให้พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ

เรียน ผบก.น.๔

ด้วย พ.ต.ท.:

(นอกราชการ) มีหนังสือ ลง ๑๖ ต.ค.๕๗ ขอให้ทบทวนคำสั่ง

ทางปกครองเกี่ยวกับกรณี บก.น.๔ มีคำสั่งที่ ๑๗๔/๒๕๕๓ ลง ๑ ก.ย.๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง พงส.(สบ ๒) สน.วังทองหลาง ออกจากราชการ กรณีถูกสืบสวนข้อเท็จจริง

ตามคำสั่ง สน.วังทองหลาง ที่ ๑๙๒/๒๕๕๒ ลง ๒๗ ต.ค.๕๒ ซึ่งผลการสืบสวนข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยึดถือว่า

พ.ต.ท. ๑ กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า

สิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๗๙(๒) แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ โดยมีพฤติการณ์

การกระทำผิดว่า พ.ต.ท. ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวน (สบ ๒) สน.วังทองหลาง ต่อมา

เมื่อวันที่ ๑๐ ต.ค.๕๒ ผู้บังคับบัญชาตรวจพบว่า พ.ต.ท. ได้ขาดราชการโดยไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้อง

ให้ทราบ โดยไม่ได้มาปฏิบัติราชการ ตั้งแต่ ๒ ก.ย.๕๒ ถึง ๑๐ ต.ค.๕๒ จากกรณีถูกลงโทษไล่ออก

จากราชการดังกล่าว ต่อมาภายหลัง พ.ต.ท. ได้พบพยานหลักฐานว่าคำสั่งลงโทษเป็นคำสั่ง

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีการปลอมและใช้เอกสารปลอมนำมาประกอบเป็นพยานหลักฐานการสืบสวน

ข้อเท็จจริง และมีความประสงค์ขอให้ ตร. ให้มีมาตรการทบทวนคำสั่งทางปกครองลงโทษที่เกิดจากการ

ไม่ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดในกฎ ก.ตร.ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง

พ.ศ.๒๕๔๗ พ.ต.ท. จึงส่งเอกสารหลักฐานไป ตร. เพื่อพิจารณา

จน นำเสนอ ตร. พิจารณาแล้ว เห็นว่าหนังสือของ พ.ต.ท. ที่ขอให้พิจารณาทบทวน

คำสั่ง บก.น. ที่ ๑๗๔/๒๕๕๓ ลง ๑ ก.ย.๕๓ ลงโทษไล่ออกจากราชการโดยขอให้คำสั่ง

ดำเนินการตามกระบวนการเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔๙ , มาตรา ๕๐ , มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ มีลักษณะเป็นการขอให้

พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้เคยมีคำวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จ ที่ ๗๗๘/๒๕๔๘ ว่าในกรณีที่คณะกรรมการ

พิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ต่อมาหากเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนคำสั่ง

ทางปกครองดังกล่าว เจ้าหน้าที่จะต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพื่อดำเนินการ

ให้มีการพิจารณาใหม่...

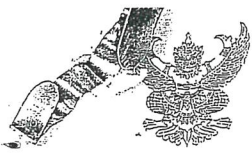
Handwritten notes in the bottom left corner, including the number '1' and some illegible text.

ให้มีการพิจารณาใหม่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน มาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ หากเป็นกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาแล้วคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเพิกถอน คำวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ และ อ.ก.ตร.กฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ เมื่อ ๒๒ ก.ย.๕๓ ได้พิจารณา มีมติในเรื่องการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ ตามมาตรา ๕๔ ไว้ ตามแนวทางของคณะกรรมการ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองดังกล่าว ในกรณีนี้ พ.ต.ท. ผู้ร้อง ขอให้พิจารณาทบทวนคำสั่ง บก.น.๔ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการเคยอุทธรณ์คำสั่งต่อ ก.ตร. และ อ.ก.ตร.อุทธรณ์ ทำการแทน ก.ตร. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๔ เมื่อ ๑๖ มิ.ย.๕๔ มีมติยกอุทธรณ์ไปแล้ว ตร. จึงมีบันทึกสั่ง ลง ๒๓ ก.พ.๕๘ ให้ส่งเรื่องให้ ผบก.น.๔ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งลงโทษไล่ออกพิจารณา หาก ผบก.น.๔ เห็นว่ามีเหตุที่จะต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งก็ให้ส่งเรื่องให้ ก.ตร.(อ.ก.ตร.อุทธรณ์) เพื่อดำเนินการ ให้มีการพิจารณาใหม่ ตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามบันทึกสั่ง ตร. พร้อมนี้ได้ส่งเอกสาร ที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว จำนวน ๕๐๑ แผ่น

พล.ต.ต.
 (เสถียร คุวินุลย์ศิลป์)
 ผบก.วน.

.....
 .....
 .....
 .....

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

วน.

โทร ๐ ๒๒๐๕ ๒๓๗๐

ที่ ๐๐๐๖.๒/๕๕๐

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง พ.ต.ท.:

ขอให้พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษ

F

เรียน ผบก.น.๔

ตามหนังสือ บก.น.๔ ที่ ๐๐๑๕.(บก.น.๔)๐๑/๒๔๓๖ ลง ๒๕ พ.ย.๕๘ แจ้งผลการพิจารณา
กรณี พ.ต.ท. (นอกราชการ) ขอให้ทบทวนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ พร้อมเอกสารที่
เกี่ยวข้อง ไป วน. เพื่อพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

วน. ขอเรียนว่า เรื่องนี้ ตร. ได้มีบันทึกสั่งลง ๒๓ ก.พ.๕๘ ให้ส่งเรื่องให้ บก.น.๔ พิจารณา
หากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งก็ให้ส่งเรื่องให้ ก.ตร. (อ.ก.ตร.อุทธรณ์) เพื่อดำเนินการให้มีการ
พิจารณาใหม่ตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕๔ ต่อไป ดังนั้น เมื่อ บก.น.๔
พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจถือว่าสรรพเอกสารและคำกล่าวอ้างของ พ.ต.ท. เป็นพยานหลักฐานใหม่
อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติตาม พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕๔ แล้ว
บก.น.๔ ก็ควรแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ พ.ต.ท. ทราบ

ส่วนกรณีที่ บก.น.๔ เห็นว่าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การขอให้พิจารณาใหม่แล้ว ควรส่งเรื่องให้
ก.ตร. พิจารณาว่าเข้าหลักเกณฑ์ที่จะต้องสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๔๗ มาตรา ๙๒ หรือไม่ นั้น กรณีเช่นนี้เท่าที่ทราบยังไม่มีแนวทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อการ
พิจารณาตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๙๒ เป็นอำนาจของ ก.ตร. และการดำเนินการทาง
วินัยอย่างร้ายแรงถึงที่สุดที่ ก.ตร. เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน บก.น.๔ อาจตรวจสอบสอบถาม
กับ สง.ก.ตร. ก่อนว่า ตามข้อเท็จจริงและข้อพิจารณาของ บก.น.๔ ในเรื่องนี้ ก.ตร. สามารถใช้อำนาจ
ในลักษณะดังกล่าวได้หรือไม่ หากสามารถทำได้มีขั้นตอนหรือแนวทางในการดำเนินการอย่างไร แล้วจึง
พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ พร้อมนี้ได้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๐๑ แผ่น
คืนมาด้วยแล้ว

พ.ต.อ.หญิง
(นางลักษณ์ ใจหาญ)

รอง ผบก.๑ รรท.ผบก.วน.

ความที่ผู้ยื่นทักข้อความ

เลขที่ ๔๐
วันที่ 11/ธ.ค. 2554
ปี:๒๖

ส่วนราชการ

สง.ก.ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๗๗๙

ที่ ๐๐๑๒.๑๓/๐๐๒๙

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง แจ้งมติ อ.ก.ตร.กฎหมาย ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓

เรียน ผบก.จร.

๑. อ.ก.ตร.กฎหมาย ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ เมื่อ ๒๒ ก.ย.๒๕๕๓ ได้พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท่าน จำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

เรื่อง นายฯ ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

มติที่ประชุม

พิจารณาตามหนังสือ นายฯ

ฉบับลงวันที่ ๑ พ.ย.๒๕๕๒

เป็นกรณีของการขอให้พิจารณาใหม่ ตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ดังนั้น แม้กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์จะถึงที่สุดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ และ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ.๒๕๔๗ ข้อ ๒๒ แล้วก็ตาม แต่ในเรื่องการขอให้พิจารณาใหม่นั้น พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มีมาตรฐานประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานสูงกว่า พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และ กฎ ก.ตร.ฯ กรณีนี้จึงสามารถยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบกับเป็นกรณีที่สอดคล้องกับที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้เคยมีคำวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๗๗๘/๒๕๕๘ โดยมีสาระสำคัญว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามีเหตุที่ต้องเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองอาจเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เพื่อดำเนินการให้พิจารณาใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้ แต่กรณีที่มิคำพิพากษาแล้ว คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ อย่างไรก็ตาม หากเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยทั่วไป ที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง เมื่อมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ผู้มีส่วนได้เสียอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีนั้นใหม่ได้ ตามมาตรา ๗๕ แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ แต่กรณีของนายฯ นั้นศาลปกครองได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง

การขอให้พิจารณาคดีใหม่ตาม วิ.ปกครอง

การขอให้พิจารณาคำสั่งทางปกครองใหม่ โดยอ้างเหตุมีพยานหลักฐานใหม่กับข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๔ บัญญัติการพิจารณาใหม่ไว้ดังนี้

“มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ
.....(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์ แก่คู่กรณี

จะเห็นได้ว่าในการขอให้พิจารณาใหม่จะมีองค์ประกอบในส่วนเหตุที่จะขอให้ พิจารณาใหม่ที่สำคัญ 2 ประการคือ มีพยานหลักฐานใหม่ และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป

แต่ว่าหลายๆ คนยังสับสนในส่วนของความหมายคำว่า “มีพยานหลักฐานใหม่กับข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป” ในที่นี้จึงขออธิบายความหมายของ 2 คำ ดังกล่าวว่ามีขอบเขตและความหมายอย่างไร

1. พยานหลักฐานใหม่

“มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ”

พยานหลักฐานใหม่ หมายความว่า พยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่ก่อนเจ้าหน้าที่จะออกคำสั่งทาง ปกครอง แต่คู่กรณีหรือเจ้าหน้าที่ไม่ทราบถึงความมีอยู่ของหลักฐานนั้นที่จะนำเข้าสู่ในสำนวน ซึ่งมีข้อความผิดของคู่กรณี ส่วนพยานหลักฐานที่เกิดภายหลังที่ออกคำสั่งทางปกครอง แม้จะมีผลทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ก็ไม่ถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่ แต่ถือว่าเป็นกรณีข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำ สั่งทางปกครองขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานใหม่จะต้องสามารถหักล้างพยานหลักฐานเดิมที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองนำมาวินิจฉัยในคดีได้ หากไม่สามารถหักล้างพยานหลักฐานที่รับฟังแล้วให้เปลี่ยนแปลงไป ไม่อาจที่จะขอให้พิจารณาใหม่ได้ (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๖/๒๕๕๑)

ดังนั้น พยานหลักฐานใดที่มีอยู่ในสำนวนอยู่แล้ว แม้พยานหลักฐานนั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมิได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาวินิจฉัย ก็ตาม ก็ไม่ถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่ แต่เป็นเรื่องเป็นการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานและเป็นการให้เหตุผล ในการทำคำสั่งทางปกครอง (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๕/๒๕๕๐)

พยานหลักฐานใหม่นั้นจะต้องมีผลอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้ว นั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ และต้องมีผลว่าหากปฏิบัติตามพยานหลักฐานใหม่แล้วจะมีผลทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานใหม่จะต้องเป็นประเด็นข้อเท็จจริงเดียวกันเหตุผล ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้พิจารณาวินิจฉัยในคดีด้วย แม้จะเป็นพยานหลักฐานแต่หากเป็นคนประเด็นเดียวกันก็ไม่ถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่มีผลอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไป เช่น

- การอ้างคำพิพากษาศาลฎีกา แม้จะเป็นพยานหลักฐานใหม่ แต่ประเด็นที่ศาลฎีกาวินิจฉัยเป็นคนละประเด็นกับประเด็นเหตุผลที่ศาลปกครอง วินิจฉัย (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๘/๒๕๕๐)

- ในคดีฟ้องร้องการกระทำผิดวินัย แม้ในคดีอาญาในการกระทำเดียวกันศาลยุติธรรมในคดีอาญาจะพิพากษายกฟ้องหรือ พนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีแล้ว ก็ตาม แต่การพิจารณาความผิดวินัยมี หลักเกณฑ์คนละกรณีกับความผิดอาญา การที่ศาลในคดีอาญาพิพากษายกฟ้องหรือ พนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีแล้ว คำพิพากษาในคดีอาญาถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่มีผลอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไป (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๕๐, ๕๑๕/๒๕๕๐)

พยานหลักฐานใหม่นั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังในข้อเท็จจริงเป็นยุติ แล้ว ถ้าหากมีการโต้แย้งในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยานหลักฐานใหม่อยู่ เช่น จะต้องมีการพิสูจน์สิทธิ์ตามเอกสารหลักฐานที่อ้างในคำร้อง ไม่ถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่ที่มีผลอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไป (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๕๐, ที่ ๑๖๕/๒๕๕๐ และที่ ๑๖๖/๒๕๕๐) และพยานหลักฐานใหม่จะต้องเป็นพยานหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมาย (ความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๑๐๔๐/๒๕๕๗)

การวินิจฉัยปรับบทกฎหมายและการตีความกฎหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง รวมทั้งการตีความเอกสาร ตีความสัญญา การตีความกฎหมาย การปรับบทกฎหมาย การให้เหตุผลในการทำคำพิพากษา การชี้แจงน้ำหนักประโยชน์เอกชนกับประโยชน์สาธารณะ โดยเนื้อแท้แล้ว มิใช่เป็นการรับฟังพยานหลักฐาน แต่เป็นดุลพินิจวินิจฉัย ส่วนการให้เหตุผลในข้อเท็จจริงและการให้เหตุผลในข้อกฎหมายเป็นการอธิบายความ ของการใช้ดุลพินิจวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกคำสั่งทางปกครองโดยปรับบทกฎหมายใดกฎหมายหนึ่งในคดีไปแล้วหรือตีความกฎหมายไปในทางใดทางหนึ่ง การปรับข้อเท็จจริงเข้ากับบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อนำมาสู่ผลการวินิจฉัย การให้เหตุประกอบข้อเท็จจริงหรือการให้เหตุประกอบข้อกฎหมาย มิใช่กรณีการรับฟังข้อเท็จจริง จึงถือไม่ได้ว่าศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็น ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ (เทียบนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๓/๒๕๕๐) เช่น

-แม้ต่อมาในภายหลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะมีการวินิจฉัยในการปรับบทกฎหมายใน ทางตรงกันข้ามหรือ แตกต่างกัน หรือศาลปกครองตีความกฎหมายไปในทางตรงกันข้ามหรือแตกต่างกันก็ตาม ก็ไม่ถือว่าเป็นกรณี มีพยานหลักฐานใหม่หรือมีข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

2. ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๔ .....(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครอง ได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปใน สาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์ แก่คู่กรณี

กรณีเหตุที่จะขอให้พิจารณาคดีปกครองใหม่ในเหตุข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้น เปลี่ยนแปลงไปใน สาระสำคัญ มีความแตกต่างจากเหตุมีพยานหลักฐานใหม่ ในเรื่อง “มูลเหตุเวลาที่เกิดเหตุ” กล่าวคือ การอ้างมี พยานหลักฐานใหม่จะต้อง เป็นเหตุที่เกิดระหว่างการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งจะต้องพิจารณา ว่า เหตุดังกล่าวมิได้เกิดเพราะคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้ร้องนั้นมีส่วนผิดด้วย หรือไม่ แต่เหตุเรื่องข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ เป็นเหตุที่เกิดหลังจากที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกคำสั่งทาง ปกครองไปแล้ว ภายหลังต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันเป็นฐานของมีคำสั่งทางปกครองนั้น เปลี่ยนแปลงไป ถึงขนาดที่จะทำให้มีคำสั่งทางปกครองเดิมขัดกับกฎหมายในขณะนั้น เหตุข้อเท็จจริงหรือข้อ กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้ร้อง จึงไม่ต้องพิจารณาว่าคู่กรณี หรือบุคคลภายนอกผู้ร้องมีส่วนผิดหรือไม่

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอาศัยเป็นเหตุของคำสั่ง ทางปกครองนั้น แม้ ในขณะที่มีคำสั่งทางปกครองจะเป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มีที่มาชอบ ด้วยกฎหมายก็ตาม แต่หากต่อมา ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ซึ่งทำให้ผลแห่งคำสั่งทางปกครองขัดกับกฎหมาย ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ก็มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ได้

“ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำ สั่งทางปกครองขัด กับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น” หมายความว่า ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปใน สาระสำคัญต้องถึงขนาด ทำให้ถ้าหากมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างตามคำร้องขอในขณะที่ยังออกคำสั่ง ปกครองทางปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะมีคำสั่งทางปกครองในผลที่เปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองเดิม (เป็นหลักการทดสอบในทางภาวะวิสัย คือ เอาข้อเท็จจริงหรือกฎหมายในปัจจุบันไปเปรียบเทียบกับข้อ กฎหมายหรือกฎหมายใน ขณะที่มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง)

“ข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป” หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้วมีการรับรู้ถึงมีอยู่และสามารถ ทดสอบถึงผลของข้อเท็จจริงได้ตลอดไป มิใช่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วยการวัดผลเพียงครั้งเดียว ไม่อาจที่จะ ทดสอบได้ในครั้งอื่นๆ เช่น การทดสอบความรู้ หรือ การสัมภาษณ์ประเมินผล เป็นต้น รวมถึงพยานหลักฐานที่

ศาลรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติ หากต่อได้มีการพิสูจน์ในภายหลังว่า เป็นพยานหลักฐานเป็นเท็จ ถือว่าเป็นกรณีที่ ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปด้วย

“ข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป” หมายถึง กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และกฎของฝ่ายปกครอง เท่านั้น ไม่รวมถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้บังคับภายในในฝ่ายปกครอง และไม่ได้หมายถึงคำพิพากษาของ ศาล แม้ว่าองค์กรฝ่ายปกครองจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบภายใน หรือศาลจะได้เปลี่ยนแปลงแนวคำ พิพากษา ก็ไม่ถือว่ากฎหมายเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งกรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือศาลปกครอง เปลี่ยนแปลงแนววินิจฉัยใน การตีความเอกสาร การตีความสัญญา การตีความกฎหมาย การปรับบทกฎหมาย การให้เหตุผลในการทำคำพิพากษา การชั่งน้ำหนักประโยชน์เอกชนกับประโยชน์สาธารณะ ไม่ถือว่าเป็นกรณี ข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป

กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป จะต้องเป็นกฎหมายที่ย้อนหลังได้เท่านั้น ในกรณีที่กฎหมายออกมาใหม่ที่มี ลักษณะเป็นโทษหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องเสีย ประโยชน์ กฎหมายดังกล่าวไม่มีผลย้อนหลัง จะถือเอาเหตุ กฎหมายเปลี่ยนแปลงไปมาเป็นเหตุที่จะขอให้พิจารณาใหม่ไม่ได้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีการกำหนดค่าทดแทน เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ตาม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ บัญญัติให้กำหนดค่าทดแทนโดยคำนึงถึง (๑) ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของ อสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตาม ที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา (๒) ราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่ มีการตีราคาไว้เพื่อประโยชน์แก่การเสียภาษีบำรุง ท้องที่ (๓) ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรม (๔) สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น และ (๕) เหตุ และวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนและสังคม โดยจะต้องพิจารณา ประกอบกันทั้งหมด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๐/๒๕๕๓) หากต่อมาฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรา กฎหมายใหม่ ยกเลิก มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)(๒)(๔)(๕) บัญญัติให้การกำหนดค่าทดแทนให้ถือเอาราคา ประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่า ธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเพียงอย่างเดียว ดังนี้ถ้าคดีมี คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้ฝ่ายปกครองใช้เงินค่าทดแทนเวนคืน เพิ่มเติมโดยศาลอาศัยฐานข้อกฎหมายมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) ฝ่ายปกครองจะขอให้พิจารณาใหม่โดยอ้างเหตุข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะ ข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นไม่มีผลย้อนหลัง เป็นต้น

ข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปโดยไม่มีผลย้อนหลัง รวมถึง “กฎ” ที่ฝ่ายปกครองออกมาใหม่ที่มี ลักษณะเป็นโทษหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องเสีย ประโยชน์ด้วย แต่ถ้ากรณีที่องค์กรวิชาชีพลงโทษผู้ประกอบการ วิชาชีพให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่ง และศาลมี คำพิพากษายกฟ้อง ต่อมาเมื่อมีกฎหมายเปลี่ยนแปลงโทษทางจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยยกเลิกโทษเพิกถอน ใบอนุญาต ให้เปลี่ยนเป็นพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นเวลา ๕ ปี แทน กรณีนี้จึงจะถือว่า เป็นกรณีข้อ กฎหมายเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังได้ เป็นเหตุที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

คำว่า “ขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับขณะนั้น” แยกพิจารณาได้ ๒ กรณี คือ

๑.กรณี ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป คำว่า “กฎหมายที่ใช้บังคับขณะนั้น” หมายถึง กฎหมายในขณะมีคำสั่งทางปกครอง คือ การมีข้อเท็จจริงใหม่ที่เป็นฐานของการวินิจฉัยคดีจะทำให้ผลแห่งคำสั่งทาง ปกครองขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะเวลาที่มีคำสั่งทางปกครอง

๒.กรณี กฎหมายเปลี่ยนแปลงไป คำว่า “กฎหมายที่ใช้บังคับขณะนั้น” หมายถึง กฎหมายในขณะยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ คือ คำวินิจฉัยโดยอาศัยฐานกฎหมายในขณะมีคำสั่งทางปกครอง บัดนี้ขณะยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ คำวินิจฉัยโดยอาศัยฐานกฎหมายในขณะมีคำสั่งทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ที่มา <https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/618810908134823>